

سلسلہ دروس خارج

اصول فقہ

جلسہ :

۷۴

تاریخ :

۱۹ / ۱۲ / ۱۴

مباحث وضع
(وضع شخصی و نوعی)

بررسی اقسام وضع شخصی و نوعی

نوعی	شخصی	مثال	وضعیت هیأت و ماده	
-	همه اصولیون	زید	هیأت معین + ماده معین	۱
مرحوم عراقی	مرحوم آخوند و مرحوم اصفهانی	«ض ر ب» برای «زدن»	ماده ثابت + هیأت متغیر	۲
اکثر اصولیون	آیت الله وحید	فاعل (صادر کننده فعل)	هیأت اسمی ثابت + ماده متغیر	۳
همه اصولیون	-	هیأت جمله اسمیه	هیأت نسبت ثابت + ماده متغیر	۴
مرحوم آخوند	-	رفع (دالّ بر فاعلیت)	هیأت اعرابی ثابت + ماده متغیر	۵

نظر مرحوم عراقی		نظر مرحوم اصفهانی	
۲	ماده ثابت + هیأت متغیر	«ض ر ب» برای «زدن»	شخصی
۳	هیأت اسمی ثابت + ماده متغیر	فاعل (صادر کننده فعل)	نوعی

قسم دوم و قسم سوم = وضع نوعی

علت نوعی بودن وضع مواد = می توانند در ضمن هر هیأتی به وجود آیند.

علت نوعی بودن وضع هیئت = می توانند در ضمن هر ماده ای به وجود آیند.

مرحوم عراقی

اشکال : چه فرقی بین این دو صورت است ؟

- **اگر علت** شخصی بودن وضع در مواد : تشخیص بالذات «ض ر ب» است

جواب می دهیم : هیئات هم دارای تشخیص بالذات هستند و فاعل از مفعول متفاوت است

- **اگر علت** شخصی بودن وضع در مواد : وزن نداشتن «ض ر ب» است

می گوئیم : در هیئات هم این چنین است و ماده ای ندارند.

مبنای

مرحوم

اصفهانی

فرق بین ماده و هیئت:

ماده = به **تنهایی** می تواند لحاظ شده و وضع شود

هیئت = به **تنهایی** و بدون لحاظ ماده نمی توان تصور کرد و باید **جامع عنوانی** مورد لحاظ

قرار گیرد.

بیان احتمالات در فرق بین «ماده و هیئت»

طبق نظر مرحوم اصفهانی

باطل	ماده، تشخیص بالذات دارد بر خلاف هیئت	احتمال اول
	ماده، وزن ندارد بر خلاف هیئت	احتمال دوم
صحیح	ماده، می تواند به تنهایی لحاظ شود بر خلاف هیئت	احتمال سوم

اعراض در عالم خارج، وجود استقلالی ندارند

ولی در ذهن دارای لحاظ مستقل هستند

اشکال آیت الله وحید به
مرحوم اصفهانی

هیئت، شکلی است که بر «ض ر ب» عارض می شود؛ شکل از جمله اعراض
است

= هیئت دارای لحاظ استقلالی است

هیئت، همانند «عرض» است نه «معنای حرفی»

علت: اگر معنای حرفی بود، عین ربط بود و امکان لحاظ استقلالی نداشت

کلام شیخنا الاستاذ، بر مبنای خودشان (که هیأت را دارای معنای حرفی نمی دانند)

صحیح است

ولی بر مبنای مرحوم اصفهانی که هیأت را دارای معنای حرفی می داند، کامل نیست

ما می گوئیم